

דיאלוג מעצים ותיאוריית הייחוס של ווינר

רקע (פרופ' לאה קוזמינסקי, מדברים בעד עצמם, 2004, עמ' 67)

- האופן בו אנו מייחסים את האחריות להצלחות ולכישלונות שלנו, ישפיעו על התפיסה העצמית שלנו, על ציפיותינו לגבי תוצאות של אירועים עתידיים, על תחושת היכולת שלנו להשפיע על אירועים אלו וכן על המוטיבציה הלימודית שלנו.
- **תאוריית הייחוסים הסיבתיים של וינר** (Weiner, 1979 ; 1986) מגדיר ייחוסים כהסיבה לה מייחס האדם הצלחה או כישלון (למשל קושי המטלה והמאמץ שהשקעתי בה)
- מונה ארבעה ייחוסים בסיסיים הנותנים הסברים אפשריים להצלחה או לכישלון בלימודים.
- **ארבעת הייחוסים** הם: יכולת, מאמץ, קושי מטלה ומזל. ייחוסים אלו ניתנים לבדיקה וניתן גם לאמן אנשים לשנותם, כך שהלומד יראה בהצלחות ובכישלונות הלימודיים שלו תהליכים התלויים בו, כאלה שבכוחו להשפיע עליהם (מחקרים אחרים מציינים ייחוסים נוספים, כגון: אסטרטגיה, אחר משמעותי, עניין ועוד).

רצפים של ייחוסים

- הייחוסים מתקיימים בשלושה רצפים:
- **יציבות:** ייחוס קבוע שלא משתנה גם אם הנסיבות משתנות. לדוגמה – יכולת מולדת
- **שליטה:** תפיסה של הפרט לגבי יכולתו להשפיע על התוצאות באמצעות שליטתו על הגורמים. דוגמה – מאמץ.
- **מיקום שליטה:** האם הייחוס תלוי בגורם פנימי בתוך האדם או תלוי בגורם חיצוני, מחוץ לאדם. דוגמה לייחוס פנימי הוא מאמץ דוגמה לייחוס חיצוני הוא קושי מטלה או מזל.
- יש גם המוסיפים רצף רביעי והוא הגלובליות של הייחוס : האם הייחוס חל על תחום למידה ספציפי כמו מתמטיקה , או שהוא גלובלי ומקיף תחומי למידה רבים.

טבלת ייחוסים סיבתיים עפ"י וינר

סוג הייחוס	מיקום	שליטה	יציבות
יכולת	פנימי	לא נשלט	קבוע
רגש	פנימי	לא נשלט	קבוע
מאמץ	פנימי	נשלט	משתנה
אסטרטגיה	פנימי	נשלט	משתנה
קושי מטלה	חיצוני	לא נשלט	קבוע
אחר משמעותי	חיצוני	לא נשלט	קבוע
מזל	חיצוני	לא נשלט	משתנה

תוכניות הכנה לעבודה

דוגמאות לניתוח יישום ייחוסים

פרופ' לאה קוזמינסקי (2004)

שליטה	מיקום	סוג הייחוס	דברי נערים
?	?	יכולת מולדת	אני טוב בכדורגל כי גם אבא שלי היה כזה
?	?	רגש	אני טוב בכדורגל כי אני אוהב את זה
?	?	מאמץ	אני טוב בכדורגל כי אני מתאמן המון
?	?	אסטרטגיה	אני טוב בכדורגל כי נרשמתי לקבוצת אימון ואני לא מפספס אפילו אימון אחד

דוגמאות לניתוח ייחוסים (פרופ' לאה קוזמינסקי)

דברי נערים	סוג הייחוס	מיקום	נשלט / לא נשלט
אני טוב בכדורגל כי יש לנו מאמן מעולה	אחר משמעותי	?	?
אני טוב בכדורגל כי תמיד הולך לי טוב בלהבקיע גולים	מזל	?	?
אני טובה בגיאוגרפיה כי יש לי זיכרון טוב למקומות	יכולת	?	?
אני לא מצליח בחשבון כי אני מתעצבן על החומר	רגש	?	?
אני רוקדת יפה במסיבות כי אני מתאמנת הרבה בבית	מאמץ / אסטרטגיה	?	?

תוכניות הכנה לעבודה

דוגמאות לניתוח ייחוסים

פרופ' לאה קוזמינסקי

שליטה / לא שליטה	מיקום	סוג ייחוס	דברי נערים
			אני לא מצליחה באנגלית כי המבחנים נורא קשים
			קשה לי ללמוד כי בכיתה יש ילדים שמפריעים להתרכז בשיעור
			לא זכיתי בבחירות לוועד הכיתה כי לא הלך לי

תוכניות הכנה לעבודה

דוגמאות לניתוח ייחוסים פרופ' לאה קוזמינסקי

שליטה / לא שליטה	מיקום	סוג הייחוס	דברי נערים
			אני מארגנת את המסיבות בכיתה כי אני מכינה רשימה מדויקת של כל מה שצריך
			הלך לי היום בכדור רגל כי הרגל "התלבשה" לי על הכדור
			לא זכיתי בבחירות לוועד כי החברות שלי החרימו אותי

שתפו בקבוצה בדוגמאות מחיי היום יום

- הצלחתי ב:
 - מאיזה סיבות ? למה ניתן לייחס את ההצלחות שלי?
- לא הצלחתי ב:
 - מאיזה סיבות ? למה ניתן לייחס את אי ההצלחה שלי?
- איזו אסטרטגיה עלי לאמץ?